

BIAŁORUŚ

PODSTAWOWE INFORMACJE

Powierzchnia	207,6 tys. km ²
Ludność	9,5 mln mieszkańców
Stolica	Mińsk (1,7 mln)
Waluta	rubel białoruski
Typ państwa	republika parlamentarno-prezydencka

Białoruś jest członkiem Wspólnoty Niepodległych Państw (WNP). Posiada dwustronne umowy o wolnym handlu z krajami WNP. Od 1999 roku tworzy z Federacją Rosyjską Państwo Związkowe.

Od 6 lipca 2010 roku jest członkiem Unii Celnej Białoruś – Rosja - Kazachstan oraz wchodzi w skład Wspólnego Obszaru Gospodarczego, utworzonego przez wymienione kraje, który zaczął funkcjonować od 1 stycznia 2012 r.

Białoruś jest również członkiem organizacji międzynarodowych takich jak m.in. ONZ, MFW, BŚ, UNIDO.

Wyraża także zainteresowanie wznowieniem procesu akcesyjnego do WTO.

SYTUACJA GOSPODARCZA

W latach 1996-2008 Białoruś odnotowywała sukcesywnie stały wzrost gospodarczy. W 2008 rekordowym roku przyrost PKB wyniósł 10%. W porównaniu z rokiem 2007, zwiększyła się także produkcja przemysłowa o ca 10,5% i rolna o ca 7,5%. W 2009 roku w wyniku zjawisk kryzysowych nastąpiło spowolnienie wzrostu gospodarczego, oraz spadek produkcji przemysłowej o 2,8%, obrotów handlu zagranicznego o ponad 30%, w tym eksportu o 35% a importu o 28%. Nastąpił wzrost zadłużenia zagranicznego. Niższy był także wzrost produkcji rolnej (1,3%). Wzrost PKB liczony w walucie narodowej wyniósł 0,2%.

W 2010 roku sytuacja gospodarcza Białorusi uległa poprawie - odnotowano wzrost PKB o 7,6%, produkcji przemysłowej o 11,3%, rolnej o 1,1%.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne gospodarki

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PKB (w mld USD)	36,9	45,3	60,3	48,9	54,3	59,3	61,5
PKB (dynamika w %)	9,9	8,6	10,0	0,2*	7,6*	5,3	1,5
PKB/osobę (w tys. USD)	3,8	4,6	6,2	5,1	5,7	5,2	6,7
Saldo budżetu państwa (% PKB)	2,2	0,4	1,4	-0,7	-1,65	2,4	0,1
Zadłużenie zagraniczne brutto (% PKB)	18,5	27,6	25,1	45,0	52,0	69,5	55,5
Inflacja (w %)	6,6	12,1	13,3	13,1	9,9	108,7	21,8
Bezrobocie (w %)	1,2	1,0	0,8	0,9	0,7	0,6	0,5
Eksport towarów i usług (w mld USD)	19,7	24,3	32,6	21,3	29,8	40,29	51,9
Import towarów i usług (w mld USD)	22,4	28,7	39,4	28,6	37,2	45,75	49,0
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w Białorusi (mld USD)	0,4	0,5	0,71	0,79	0,93	1,31	1,38

dane WPHI Mińsk; PKB przeliczone po średniorocznym oficjalnym kursie USD

**/ dla PKB w BYR (waluta narodowa)*

Począwszy od marca 2011 r. następowało systematyczne pogarszanie się sytuacji sektora finansowego Białorusi, związane ze strukturalnym kryzysem walutowym oraz ze skutkami stymulacji wzrostu gospodarczego w 2010 r. dodatkową emisją pieniądza.

Wobec braku rezerw dewizowych i rosnącej inflacji, Narodowy Bank Białorusi w dniu 24 maja 2011 roku dokonał dewaluacji rubla białoruskiego w stosunku do podstawowych walut, powodującej spadek wartości białoruskiej waluty o 53% w stosunku do EUR i ponad 56% w relacji do USD.

W związku z brakiem swobodnego dostępu do waluty, w dniu 20 października 2011 r. bank centralny dokonał drugiej w ciągu roku dewaluacji do poziomu kursu, którego wysokość od końca kwietnia obowiązywała na czarnym rynku. Druga dewaluacja oznaczała, że od początku 2011 r. kurs BYR został zdeprecjonowany wobec koszyka walut prawie dwukrotnie (o 190%).

Skutkiem pozytywnym dwukrotnej dewaluacji rubla białoruskiego była znaczna dynamika eksportu – wzrost o 63 %, zaś negatywnymi, m.in. inflacja (108,7%) i znaczny spadek poziomu życia ludności.

Od początku 2012 roku obserwowane były symptomy względnej stabilizacji gospodarki białoruskiej o czym świadczą wskaźniki makroekonomiczne w 2012 roku. (wzrost PKB o 1,5%, produkcji przemysłowej o 5,7%, rolniej o 6,1%, wzrost eksportu o 11,2%, dodatnie saldo w handlu zagranicznym prawie 3 mld USD, inflacja 21,8%).

Największymi partnerami handlowymi Republiki Białorusi w eksporcie są: Rosja, Niderlandy, Ukraina, Łotwa, Niemcy, Litwa oraz Polska. W imporcie RB również 1-sze miejsce zajmuje Rosja, następnie Niemcy, Chiny, Ukraina i Polska.

Według Państwowego Komitetu Statystycznego RB za okres styczeń-maj 2013 roku wymiana towarowa Białorusi z zagranicą wyniosła 36,7 mld USD - eksport 18,5, a import 18,2 mld USD.

O wartości białoruskiego eksportu decydują towary i usługi - 85,3% ogólnej wartości eksportu. Przy czym należy odnotować wzrost dynamiki w eksporcie usług, które w porównaniu do stycznia-maja 2012 r. wzrosły o 4,7 %.

W okresie styczeń-maj 2013 roku. towary energetyczne stanowiły 53,9% wartości eksportu (5,7 mld USD) oraz 43,2% importu (5,3 mld USD), jest to spadek w stosunku do analogicznego okresu 2012 roku o 26%.

RAMY PRAWNO-TRAKTATOWE WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ

Od akcesji Polski do UE, współpracę gospodarczą Polski z Białorusią regulowała Umowa Handlowa między UE a ZSRR z 1989r., której postanowieniami zostały objęte nowe państwa członkowskie UE. Podpisany przez UE i Białoruś Układ o Partnerstwie i Współpracy, ratyfikowany przez Białoruś, nie został przez UE ratyfikowany i nie wszedł w życie.

W dniu 30 kwietnia 2004 roku podpisana została Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy gospodarczej (2006/26/286MP), której postanowienia nie kolidują z kompetencjami UE. Stanowiła ona podstawę prawną dla powołania nowej Wspólnej Polsko – Białoruskiej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej. Dotychczas odbyły się dwa posiedzenia Komisji, I posiedzenie przeprowadzone zostało w dniu 14 kwietnia 2008 roku w Warszawie, a kolejne II posiedzenie miało miejsce w Mińsku 14 stycznia 2010 roku.

W polsko – białoruskich relacjach gospodarczych obowiązuje szereg umów i porozumień, regulujących stosunki gospodarcze, w tym: m.in. umowy międzyrządowe: o unikaniu podwójnego opodatkowania z 18.11.1992r. (1993/120/534Dz.U), o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z 24.04.1992r. (1993/122/545Dz.U), o współpracy w dziedzinie turystyki z 1995r.

Wymiana handlowa Polski z Białorusią

Białoruś jest ważnym partnerem gospodarczym Polski, trzecim po Rosji i Ukrainie wśród krajów WNP. Odnotowujemy dalszy rozwój wzajemnej współpracy gospodarczej oraz jesteśmy zainteresowani pogłębianiem tej tendencji. Udział Białorusi w eksporcie polskich towarów do WNP i Gruzji stanowi ponad 11% (prawie 2,2 mld USD). Ilość firm polskich realizujących eksport na rynek białoruski to blisko 7500 podmiotów

mln USD

	2008	2009	2010	2011	2012	2011= 100%	2013* I-XII	2012 I-XII=100%
Obroty	2915,0	2032,3	2442,7	3217,3	3001,0	93,5	3210,6	106,9
Eksport	1602,4	1213,8	1605,2	1861,9	2011,3	108,5	2431,2	120,8
Import	1312,6	818,5	837,5	1355,4	989,7	73,0	779,4	78,7
Saldo	290,8	395,3	767,7	506,5	1021,6		1651,8	

Wg danych GUS

*/dane szacunkowe

W 2008 roku obroty handlowe Polska-Białoruś wyniosły 2915 mln USD, w tym polski eksport 1602,4 mln USD i import 1312,6 mln USD. W latach 2010-2011 (po dużych spadkach w roku 2009 będących skutkiem kryzysu) obserwowaliśmy systematyczną odbudowę obrotów. Według danych za 2012 r. obroty wyniosły 3001 mln USD (spadek o 6,5% w stosunku do 2011 roku), w tym polski eksport 2011,3 mln USD (wzrost o 8,5%), import 989,7 mln USD (spadek o 27,2%). Zgodnie z danymi wstępnymi za rok 2013, wzajemne obroty wyniosły ponad 3,2 mld USD (prawie 7% wzrost w stosunku do analogicznego okresu 2012 roku), w tym polski eksport ponad 2,4 mld USD (ponad 20% wzrost w stosunku do analogicznego okresu 2012 roku), import wyniósł 779 mln USD (jest to 21% spadek w stosunku do analogicznego okresu 2012 roku).

W strukturze polskiego eksportu największe pozycje stanowią: wyroby przemysłu elektromaszynowego, mięso wieprzowe, wyroby metalurgiczne, produkty przemysłu chemicznego (głównie kosmetyki, chemia gospodarcza, tworzywa sztuczne). Po stronie importu z Białorusi dominującą pozycję zajmowały produkty mineralne (ropopochodne), następnie nawozy potasowe i drewno.

WSPÓŁPRACA INWESTYCYJNO-KAPITAŁOWA

Na Białorusi, pod koniec 2012 roku zarejestrowanych było około 531 spółek z udziałem polskiego kapitału, z czego około 280 ze 100% udziałem polskiego kapitału. Wielkość zaangażowanego polskiego kapitału liczona narastająco od 1991 r. szacowana jest na około 450 mln USD.

W inwestycjach z roku na rok pozycja polski poprawia się. W inwestycjach ogółem na Białorusi, w 2011 roku Polska zajmowała 13-ste miejsce, a w 2012 roku 11-ste.

Napływ polskich inwestycji bezpośrednich w 2012 roku wyniósł ok. 17 mln USD co plasuje Polskę na 9 miejscu spośród inwestorów zagranicznych. Polski kapitał zaangażowany jest przede wszystkim w: produkcję artykułów spożywczych, drewna i produkcji z drewna, mebli, opakowań oraz wyrobów z tworzyw sztucznych i gumy, rolnictwo.

W większości spółki z udziałem polskiego kapitału zaliczane są do małych lub średnich przedsiębiorstw. Najwięcej polskich inwestycji znajduje się w obwodzie Brzeskim (43%). W Mińsku lokowano 25% polskich inwestycji, w obwodzie Grodzieńskim – 16%, zaś w obwodzie Mińskim – 6%.

Największymi uruchomionymi polskimi inwestycjami były: zakład produkcyjny grupy Atlas w Grodnie, oraz zakład produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych VOX-Profile.

W celu zwiększenia konkurencyjności oferty polskich dostawców i inwestorów na rynkach zagranicznych w lipcu 2009 roku Rada Ministrów przyjęła *program „Wspieranie polskiego eksportu poprzez udzielanie przez Bank Gospodarstwa Krajowego kredytów dla zagranicznych nabywców polskich towarów i usług lub ich banków z ochroną ubezpieczeniową Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych”*. Tym samym funkcjonujący system ubezpieczeń kontraktów eksportowych został uzupełniony o możliwości kredytowania według konkurencyjnych stawek. Do tej pory znaczna wartość kredytów udzielonych w ramach tego programu skierowana była na rynek białoruski.

DOSTĘP DO RYNKU

W 2008 roku zostało wprowadzonych szereg rozwiązań prawnych, ukierunkowanych na poprawę klimatu inwestycyjnego Białorusi.

Należy do nich zaliczyć przyjęcie programu prywatyzacji na lata 2008-2010 oraz programu rozwoju miast liczących poniżej 50 tys. mieszkańców.

Dekretem Prezydenta z listopada 2007 i kolejnymi dekretemi z 2008 r. wprowadzono szereg zmian ułatwiających rozpoczęcie działalności inwestycyjnej w wolnych strefach ekonomicznych między innymi takich jak: uproszczenie trybu rejestracji, udogodnienia w przydzielaniu ziemi i wprowadzenie warunków ulgowych w ustalaniu wysokości opłat z tytułu dzierżawy ziemi, zwolnienia podatkowe, odstąpienie od obowiązku odsprzedaży walut itp.

W celu rozwoju biznesu w małych i średnich miastach wprowadzono 3-letnią ulgę w podatku dochodowym, ulgi celne i zwolnienia z podatku VAT przy wwozie środków przeznaczonych na kapitał zakładowy, a także bezkoncesyjny eksport produkcji własnej i bezkoncesyjny import komponentów do własnej produkcji.

Jednakże w 2009 roku odnotowano szereg decyzji administracji białoruskiej, dotyczących okresowego wprowadzania zaporowych wręcz wwozowych stawek celnych na niektóre artykuły rolno-spożywcze (ziemniaki, cebulę, marchew, kapustę białą i ćwikłę) oraz zakazu importu z Polski żywych świń, mięsa wieprzowego, w związku z potwierdzeniem w n/kraju przypadków grypy świń.

Na perspektywy polskiego eksportu w latach 2010-2012 wpływ miała zmiana warunków dostępu do rynku białoruskiego w rezultacie wprowadzenia od 1 stycznia 2010 roku wspólnej taryfy celnej Unii Celnej Białoruś - Rosja – Kazachstan.

Z analizy nowej taryfy Unii Celnej wynika, że około 74% stawek odpowiadała byłym stawkom białoruskiej taryfy celnej, około 19% uległo zmniejszeniu, a około 6,7% stawek uległo zwiększeniu.

Wzrost stawek dotyczył takich pozycji jak mięso wieprzowe (poza kontyngentem), wyroby walcowane ze stali, płyty, arkusze, taśmy z tworzyw sztucznych, sztaby, pręty, kształtowniki z aluminium.

Z kolei zmniejszyły się obciążenia celne na takie pozycje polskiego eksportu jak: przyczepy, maszyny do obróbki tworzyw sztucznych, niektóre rodzaje polimerów, części i akcesoriów motoryzacyjnych, części do maszyn budowlano-drogowych, części i akcesoriów obuwniczych (podeszwy, obcasy), części i akcesoriów dla meblarstwa (okucia, wyposażenie z tworzyw sztucznych, części metalowe) i budownictwa (zasuwki, zawiasy), niektóre rodzaje blach aluminiowych, pokrywki/wieczka itp. artykuły metalowe, przewody elektryczne, części armatury sanitarnej, tkaniny szynelowe.

DZIAŁANIA NA RZECZ ROZWOJU DWUSTRONNEJ WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ

W trakcie I posiedzenia Wspólnej Polsko-Białoruskiej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej które odbyło się 14 kwietnia 2008 roku w Warszawie, podpisane zostały:

- Porozumienie o współpracy między Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości a Departamentem Przedsiębiorczości Ministerstwa Gospodarki Republiki Białoruś,

- Porozumienie o współpracy między Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych a Narodowym Centrum Marketingu i Koniunktury Cen przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych Republiki Białoruś.

23 lutego 2009 r. zostały przeprowadzone w Mińsku rozmowy gospodarcze Wicepremierów Polski i Białorusi z udziałem przedsiębiorców zainteresowanych współpracą, w tym inwestycyjną, na rynku białoruskim.

W dniach 23-24 czerwca 2009 roku odbył się w Warszawie I Polsko-Białoruski Szczyt Gospodarczy z licznym uczestnictwem przedsiębiorców obu krajów. Stanowił on dobrą płaszczyznę dialogu administracji gospodarczej z biznesem oraz był kolejną okazją do nawiązania współpracy przez przedsiębiorców polskich i białoruskich.

12 października 2009 roku w Warszawie miały miejsce rozmowy gospodarcze Wicepremierów Polski i Białorusi, a w dniach 13-14 tegoż miesiąca w Siedlcach została przeprowadzona XIII edycja Forum Gospodarczego „Dobrosąsiedztwo 2009”

14 stycznia 2010 roku w Mińsku odbyło się kolejne II posiedzenie Wspólnej Polsko-Białoruskiej Komisji ds. Współpracy Gospodarczej, w trakcie którego zostały w sposób kompleksowy rozpatrzone zagadnienia dotyczące dwustronnej współpracy w poszczególnych sektorach gospodarki,

Kolejne XV i XVI edycje Forum Gospodarczego „Dobrosąsiedztwo ” miały miejsce w Białej Podlaskiej 7-8 grudnia 2011 r. i w Mińsku 8-9 października 2012 r.

W dniach 26 – 27 czerwca br. w Białymstoku odbyła się kolejna już, XVII edycja Polsko-Białoruskiego Forum Gospodarczego „Dobrosąsiedztwo 2013”.

Organizatorami Forum była Polsko-Białoruska Izba Handlowo-Przemysłowa w Warszawie, Białoruska Izba Handlowo-Przemysłowa w Mińsku, Izba Przemysłowo-Handlowa w Białymstoku oraz Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Białorusi z udziałem partnerów: Białoruskiej Rady Rolników, Agencji Rynku Rolnego, Republikańskiej Konfederacji Przedsiębiorców Białorusi, władz województwa Podlaskiego i Lubelskiego oraz władz Obwodów Grodzieńskiego i Brzeskiego.

Patronat honorowy objęli: Ministerstwo Gospodarki oraz Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Białorusi, Wojewoda Podlaski oraz Marszałkowie województwa Podlaskiego i Lubelskiego.

Przedmiotem obrad XVII edycji forum był temat: „Współpraca regionalna w dziedzinie rolnictwa i gospodarki żywnościowej siłą napędową dla inwestycji i współpracy handlowej pomiędzy Polską i Białorusią”.

W XVII edycji „Dobrosąsiedztwa” udział wzięło 348 osób, w tym 208 przedstawicieli ze strony polskiej i 140 ze strony białoruskiej. W sumie 170 firm.

Organizatorzy zapowiedzieli, że kolejne XVIII Forum odbędzie się w 2014 roku, na Białorusi w Brześciu.

Białoruś objęta jest systemem finansowego wspierania polskiego eksportu ze środków budżetowych, co oznacza m.in. możliwość dofinansowania części kosztów uzyskania certyfikatu wyrobu.

Szczegółowe informacje nt. zasad udzielania w/w wsparcia, znaleźć można pod adresem: <http://www.eksporter.gov.pl>

POTENCJALNE DZIEDZINY WSPÓŁPRACY

Perspektywicznymi obszarami współpracy gospodarczej są m.in. energetyka, w tym odnawialne źródła energii i energoefektywność, transport, budownictwo, ochrona środowiska, współpraca w sektorze bankowo-ubezpieczeniowym, współpraca służb celnych i granicznych, certyfikacja, mała i średnia przedsiębiorczość, turystyka. Główne regiony rozwoju turystyki po obu stronach granicy obejmują przede wszystkim Puszcę Białowieską i region Kanału Augustowskiego.

Opracowano na podstawie danych z Departamentu Promocji i Współpracy Dwustronnej Ministerstwa Gospodarki, 2014 r.

IZBY

- **Białoruska Izba Przemysłowo-Handlowa** (*Белорусская торгово-промышленная палата*) www.cci.by
- **Białoruska Izba Przemysłowo-Handlowa, oddział w Mińsku** (*Минское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты*) www.grotpp.by
- **Białoruska Izba Przemysłowo-Handlowa, oddział w Witebsku** (*Витебское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты*) www.cci-vitebsk.by
- **Białoruska Izba Przemysłowo-Handlowa, oddział w Grodnie** (*Гродненское отделение Белорусской торгово-промышленной палаты*) www.grotpp.by

WAŻNE ADRESY

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Mińsku

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji

ul. Wołodarskiego 6,

220 030 Mińsk

Telefon: (00 375 17) 200 42 64

Fax: (00 375 17) 220 49 74

e-mail: minsk@trade.gov.pl

www.minsk.trade.gov.pl

Ambasada Republiki Białorusi w Polsce

ul. Wiertnicza 58

02-952 Warszawa

Telefon: +48 (22) 742-0990

Fax: +48 (22) 742-0980

e-mail: poland@mfa.gov.by

<http://poland.mfa.gov.by>

CIEKAWOSTKI

Przewodnik po rynku na Białorusi <https://minsk.trade.gov.pl/pl/przewodnik>

Jeden dzień z życia Białorusi – film <http://vimeo.com/34255561>

Festiwal Kultury Słowiańskiej „Славянский Базар” w Witebsku <http://fest-sbv.by/>

Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina <http://www.pl-by-ua.eu/pl>

